

Szent István körút 25.

A lakóház 1889-1890 között épült meg *Hudetz János* építőmester tervei alapján, aki a Nagykörút több épületét, mint a Király utca 67., illetve a Szent István körút 6. és 8. száma alatt ma is látható épületeket tervezte meg.¹

A négy szintes lakóház zárt sorban áll egy zárt udvarral rendelkezik, az északi főhomlokzata a Szent István körútra, régi nevén a Lipót körútra néz. A héttengelyes három emeletes ház földszintjét félköríves záródású ablakok és ajtók tagolják, melyek tetejét sugárban díszít a sávozott, alul vízszintes tagolású homlokzat. Az egész épület homlokzatára a vízszintes irány hangsúlyozása jellemző, nyugodt, szimmetrikus egyensúly, a vonalka és a tömegek harmóniája figyelhető meg rajta. A főbejárat a homlokzat középső tengelyében nyílik, ezt hivatott hangsúlyozni a felette, vagyis az első emeletről nyíló kőbábos díszítésű erkély is. A lábazattal megemelt földszint és az első emelet közötti osztópárkány két részre tagolja az épületet, hiszen a felső szinteken a homlokzat a reneszánsz óta oly kedvelt technikájával szabályos kváderezéssel díszített. A könyökölő párkányok fölött egyenes záródású ablakok juttatják fényhez, mind az első, második és harmadik emelet szobáit. Az első emelet aediculás ablakai a legimpozánsabbak, melyben ornamentikus koszorú, a középső nyílásnál pedig egy kőből faragott arc ékesíti azt. A második emelet ablakai feletti szemöldökpárkány fölött piramidálisan faragott ornamentikus díszítés látható, melyet középen egy-egy női, a harmadik emeleten pedig egy-egy férfi arc koronázza meg. Az egylemezes övpárkányra ülnek rá a harmadik emelet egyenes záródású ablakai is. Az épületet felülről lezáró koronázó-párkány fríz sávja, szintén díszített, melyet kettő-kettő közel egymás mellett elhelyezkedő, összesen hat faragott konzol tagol. A Lipót körútra néző homlokzat az eredeti tervek szerint máshogyan nézett ki, mivel az első emelet, a földszinti homlokzathoz hasonlóan sávozott alakítású volt. Így a mai első emeleten található háromszög záródású oromzat eredetileg a második emeletet díszítette. A terven a harmadik emelet egyenes záródású ablakai fölött a párkányt nem díszítette semmilyen mintázat, ahogyan ez az egész homlokzatot sem.

A belső zárt udvar téglalap alapú, melyre a három emeletről függőfolyosó nyílik, amely azonban nem fut körbe. A függőfolyosó kovácsoltvas korlát díszíti. Az épület pincével rendelkezik, amely eredetileg is raktározási céllal épült. Ide is vezet az épület délkeleti végébe épített cselédlépcső. Az építési tervek alapján a földszint északi helységeibe boltokat,

¹ http://www.budapest100.hu/epiteszek/hudetz_janos.120.html?&pageid=211

illetve az ehhez kapcsolódó raktározásra szánt szobákat tervezte az építő. Ezek az évek során több átalakítások, modernizáláson mentek keresztül. A lakók számára a szintek közötti közlekedést már akkor is a ház északkeleti részén kialakított lépcső biztosította. Az épület egészére jellemző volt, hogy az északi főhomlokzat mögötti helységei a legnagyobbak.

Az építési terveken a földszinten 4 üzlethelység és 4 ezekre nyíló raktárt mellett szerepel 4 konyha, nagyjából 9 szoba, 2 előszoba, 1 éléstár, míg az első emeleten 14 szoba, 4 előszoba, cselédszoba, éléskamrák illetve fürdésre szolgáló helység is szerepelt. A második emelet és a harmadik emelet nagyjából az első felosztásának fellelelően épült meg.

Az épületben több üzlet kapott helyet, pl. a mai napig itt megtalálható *Toto-Lottó*. Az üzlet 1962-es tervezésű neondísz a földszint és az első emelet párkánya alól ugrott elő, mely sárga, piros, zöld és kék színekben pompázó vidám furulyázó kisfiút ábrázolt, vidámságot jutatót a mindennapokba. Ekkor a Lottózó mellett divatlapokat, hírlapokat áruló helység, illetve *Divatszalon* biztosította a szórakozási lehetőséget. A Lottózót 1963-ban alakították át. 1928-ban a *Lipótvárosi Fonál és Textilkereskedelmi Rt.* itt kialakított üzletében átalakítást végeztetett, pontosabban faszerkezetű boltozatot létesített.

Válaszfal lebontásról maradt fent dokumentum, melyet *Verő Pál* rendelt üzlethelységében, 1940. áprilisában. 1948. februárjában Budapest Székesfőváros Elektromos Művei 5 KW-os transzformátorállomást építtetett a házba. 1953-ból maradt fent dokumentum az első emeleti 13. és 12. lakás leválasztásának tervéről, melyet *Csatlós Imre kőművesmester* hitelesített. Terv maradt fent továbbá a 2. emelet 16-os lakásának korszerűsítési tervéről, melyek *Iritz László építész* 1957-ben valósított meg. 1962-ben az *Ybl Miklós Tervezőszövetkezet* a földszinten a műhely melletti helység átalakítására készített terveket. Ugyanebben az évben a *Budapesti Postaigazgatóság* üzlethelységük korszerűsítését rendelete el. 1990-től a házban folyó felújítások jobban dokumentáltak: *Cséka Zsuzsa okleveles építész* felügyelete alatt a *Komjáti Gabriella* tulajdonában lévő 2. emelet 14. lakásának felújítása történt meg, mely során a lakást fürdővel látták el. Ugyancsak 1990-ben *Tóth Miklós* tervei alapján vízellátással, csatornázással korszerűsödött ugyanez a lakás.

Az épület lakóiról ismereteink hiányosak, biztos azonban, hogy itt lakott az 1920-as években *özv. Haütler Lipótné*, aki pillér kiváltásra indítványozott kérelmet a hatóságtól. 1937-ben földszinti tulajdonos volt *Heitler Ferenc*, aki ekkor átalakította tulajdonában álló helységeit. Két évvel később *özv. Patak Ignáczné* tulajdonos által megrendelt boltkapuzat használatbavételét engedélyezte a hatóság. Az 1960-as években több lakás is fürdőszobával

lett korszerűsítve, mint a 2. emeleti 16-os (*Lengyel Imre* tulajdona), *Papp András* 1. emeleti 10-es lakása. 1961 házfelügyelői lakásban alakítottak ki fürdőszobát, valamint a lépcsőház terében üzlethelyiséget *Barbarics Lajos építész* tervei szerint.

A fenti adatok tükrében látszik, hogy a ház több periódusban lett felújítva, ám eredeti szépségét sikerült megőriznie, ma jó állapotban van, külső homlokzata karbantartott. A földszinten jelenleg Lottózó, Antikvitas, Ruefa Reisen Utazási Iroda, ruhaüzlet, 5 Elements Spa szalon, az emeleten Életerő Mozgásközpont működik.

Angyal Rozália

Felhasznált irodalom:

-Budapesti Fővárosi Levéltár Tervtára

-Hungaricana Közgyűjteményi Portál

-LEAR Központi Kereső